

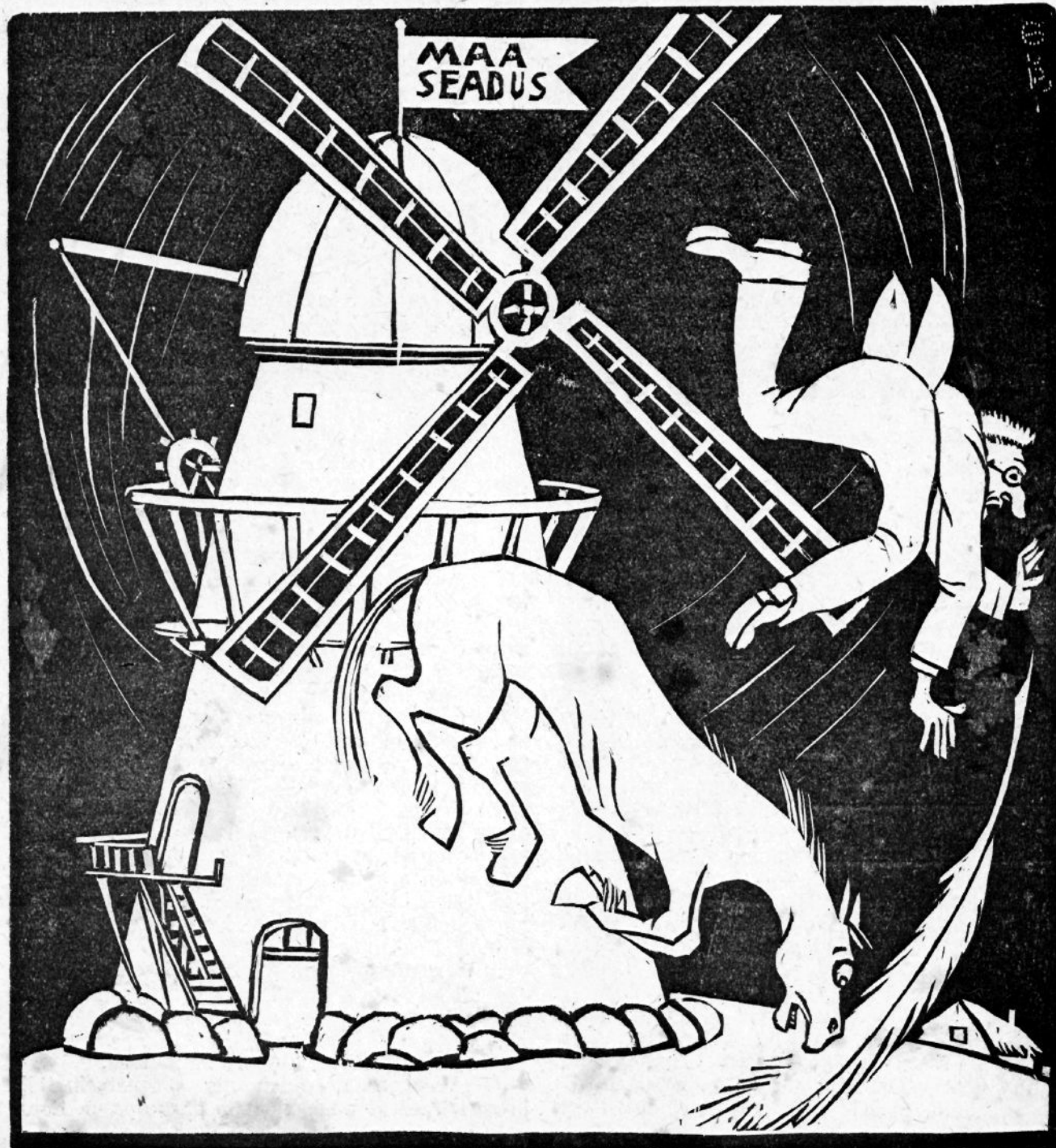

Meie Mats

Nr. 40. (222)

Laupäeval, 22. novembril 1919.

Nr. 40. (222)

Maaliidu don Kichott'i tormijooks maaseaduse weski peale.

Kosjasobitajad.

36jamehe romaan.

Horst Bodemer.

(Järg 28.)

Jumala eest, mitte seda nüüd!

Nüüd oli Heller juba tema juures, lükkas oma käe ta pea alla ja surus teda oma südame najale.

„Maria — minu Maria!“

Tema hääl — ta armas hääl! Ja see alustoon, mis ta sõnadest välja kajas! See alustoon ütles enam kui tuhat sõna.

Seal võttis ta Helli kaela ümbert kinni.

„Waata mulle näkku, Heller! — Waata mulle otsa!“

Õrnasti wabastas Heller abikaasa käed oma kaela ümbert.

„Pean ma rääkima, Maria?“

Maria raputas pead.

„Luba, et ma küsin! — Kas tunned ke-proua Skodrowskit?“

„Ei ole seda mina ial kuulnud.“

Kõige pahem wiha kadus Maria südame pealt.

„Jumalale tänu! Wähemalt seda mitte! Wähemalt seda mitte!“

Nüüd kõneles Heller.

„Sina, mitte mingisugust saladust enam! Ma oleksin sulle ju ka ammu kõik ära ütelnud, aga ma olin liig arg, sest et ma sind nii väga armastan!“

Ta tunnistas kõik ausasti üles. — Kõik ütles ta ära.

Maria puhkas kinnisilmil woodis. Alles kui Heller lõpetas, lõi ta silmad jälle lahti, silmitses teda kaua — ja tõstis siis käed üles ning tõmbas ta pea oma rinnale.

„Heller, sina ei tea, mis naise armastus suudab! — Ole wait, sina, ole wait! Jää, nõnda kui oled, Heller! Mina olen ju jälle sinu juures. Olen juba kõik unustanud. Ainult üht mitte — et ma sinu oma olen, Heller! Sinu oma — sinu, sinu!“

Hellerile tuliwad pisarad silma. Ta tõstis natuke pead ja waatas abikaasale silma. Naise huuled tõotasiwad andeksandmist. Helmut suudles neid huuli, mitte tormilikult, mitte hi-mulikult — palwelikult suudles ta neid — ikka jälle, ikka jälle. —

Kui Uffeln jälle külaliste juurde ilmus, oliwad need ju minekul. —

Kesköösel aga sõitis üks wanker tulise kiirusega lossist välja — arsti järele. Proua Maria v. Uffeln oli suremas haige.

* * *

„Ei, ei,“ ütles wana herra v. Uffeln arwenõunik Hoffmannile, „teie jääte weel! Wõi olen ma teid see kaheksa päewa nälga ja janu lasknud kannatada? No waadake, teie raputate oma halli pead! Küll wastus juba tuleb!

Ja kui ta ennast oodata laseb, siis pole see ime. Ei jõua nad mõlemad tõesti mitte kokku-
leppetele, siis peame meie ühendatud wõimudena ette astuma. Ja pisut kannatust peab meil ka püksitaskus olema. — No noh, ärge otsaesist krimpsutage! Mina tean, mul on patune suu-wärk. Aga sellegipärast mu armas, see on ka Jumala and ja sugugi weel mitte kõige pahem!“

Arwenõunik suitses nagu korsten.

„Siis saatke talle vähemalt telegramm — soowige, et ta kirjutaks.“

„Kui see teid rahustab, peab see sündima. Pealegi teen ma selle sisu õieti selge.“

„Ja kui kolme päewa jooksul wastust ei tule, sõidan ma sinna!“

„Ja mina ka — selle peale olge kindel.“

Aga wastus tuli. Kolm korda luges wana Uffeln wennapoja kirja läbi. See oli lühike ja ütles ometi kõik ära.

Uffeln astus akna juurde. Puiestikuis käis arwenõunik edasi ja tagasi ning laskis ennast sügisepäikesel paista.

Aken tiris.

„Halloo — kiri!“

Pooljookstes tuli Maria onu ligemale.

Uffeln jäi akna juurde seisma.

Noh, istuge esiti. Ma loen teile kirja ette.

Aga ärge ehmatage. Nii siis: „Anna andeks, armas onu, et wastusega nii kaua wiiwitasin, aga mul polnud minutitki aega. Ja ma ei oleks weel tänagi kirjutanud, kui sa mulle ei oleks telegrafeerinud, et arwenõunik Hoffmann sinu juures wiibib. Nii siis tunneb tema ka asja. — Luba, et lühidalt kirjutan. Mina ütelsin Mariale, kes Berliinist suures ärewuses tagasi tuli kõik ära. Alatusest kaardimooriga ei teadnud ma tõepoolest midagi. Maria uskus seda ka kohe. Kuid ärewus ja äritus on nüüd paraku ta emalootused häwitanud — tema elu rippus kolm päewa junkse karwa küljës. Nüüd on ta paranemas. Ma kutsusin Leipzigist professori — kahjulikka tagajärgi pole karta Missuguses meeleolus mina olen, wõid arwata. Minu tore Maria! Mina ei leia sõnu kõige ta armastuse, headuse ja lahkuse kohta. Aga ma tahan teda tänada — eluaeg! — Sinu küsimiste peale wastaan teine kord.“ — Nii, mu armas sõber, nüüd teame, kudas lood on. Mul on kord jälle õigus olnud. Kui abielupaaril kana katkuda on, jäägu teised neist kaugele. Ja mina usun, taewas on armuline ja annab neile ilusa rahu. Hea tahtmine liigutab mäed paigast! Ja töö, mu armas! Ilma selleta sisemist rahulolemist ei ole.“

Arwenõunik pani wärisewa käe otsaesisele.

„Teil wõib õigus olla Lootuslikult on nad nüüd enestele eluajaks kindla põhja leidnud.“

„See on kindel!“

Herra Hoffmann tõusis nüüd üles.

„Weel täna sõidan ma. Jutustasin teile ju sest waesest naisest, kelle paruniproua Lehr-

burg oma abilistega ära häwitanud. Homme hommikul lähen ma prokurööri juurde. Tarwis niisugustele narakatele riiv ette lükata.“

Wana Uffeln kähwas püsti.

„Selle jätate tegemata, sest see on lollus! Ajalehed toowad sellest pikad artiklid, Maria ja Helmut kuulatakse tunnistajatena üle ja nii edasi ja nii edasi! Kas parandate sellega midagi? Mitte midagi! Wastuoksa! Siis hakkab weel enam naisi niisugust äri ajama. — Aga paruniproua nina pühime tubliste puhtaks. Mina tulen kaasa!“

* * *

Paruniproua Lehrburgi südamest käis õige paha tundmus läbi, kui toatüdruk talle teatas, et herra arwenõunik Hoffmann ühe teise wana herra seltsis temaga soowiwat rääkida. Ta aimas paha. Tagasi saata ta tulijat ei wõinud, sest see „teine herra“ wõis wahest õige kuri isik olla. Aga ainult julgust!

„Ma lasen paluda!“ ütles ta jahedasti.

Juba herrade näod näitasiwad, et nad töistes asjades tuliwad.

Körgilt küsis ta:

„Herrad soowiwad?“

„Wabandage, paruniproua, et teid peame eksitama. Mina olen ka üks herra v. Uffeln — onu — teie mõistate! Meie tunneme asja — põhjalikult, ja et mul parem suuwärk on kui herra arwenõunikul, siis järgneb mitte-arms kahekõne peajasjalikult meie wahel.“

Ja kui mul põhjust pole teiega juttu ajama hakata?“

Paruniproua jäi, mida kauemini ta herrasid silmitses, seda rahulikumaks. Need ei osanud talle takistusi teha. Sest awalikkuse ette ei wõinud nad ju asja minna lasta — omasuguste pärast!

„Küll teil juba põhjust on,“ seletas Uffeln.

„Meie ei jää siia minutikski kauemaks kui otsekohe tarwilik on. Teie olete ainult nii lahke, et kellegile proua Benderile kosjasobituse eest saadud 40,000 marka homme kell 12 päewal herra arwenõunik Hoffmanni korteris tagasi maksate, muidu tuleb kõik. Täidate teie aga meie nõudmise, siis tahame selle äri üle, mis minu wennapojaga tegite, waikida.“

„Teie ähwardate? Noh, mina wõin teid ka ähwardada.“

„Seda meie just soowime.“

„Mina ei teeninud seda raha üksi.“

„Teame ka! Ühe proua Heisterloh ja kaardimoori Skodrowski seltsis! Pealegi on sõna „teeninud“ väga kenasti walitud. — Nii siis mõtelge järele ja jällenagemiseni homseks, paruniproua, ühes 40,000 margaga!“

* * *

Tänawal hõõrus wana Uffeln lõbusasti käsi.

„Kas ei teinud ma seda suurepäraliselt, auwäärt herra arwenõunik?“

„Ta ei tule!“

„Tuleb. Pange tähele. — Kahju, et ma seal juures ei wõi olla, kui kolm kosjasobitajat karwupidi kokku lähewad! See peab wististi hiilgaw äri olema — see kosjasobitamine! Jah, see patupaabel Berliin! — Noh, kudas mulle homse peale hea meel on!“

* * *

Ja paruniproua tuli — väga kahwatanud, nutetud silmil, kerjas ja palus esiti;

„Ma ei jõua seda maksta. Teised ei anna krossigi!“

„Seal istub waene proua Bender,“ ütles Uffeln küüraka peale näidates, kes ka kohale oli kutsutud. — „Ei ole teil raha — 40,000 marka, kaasas, lähete siit Moabiiti eeluurimise wangikotta. Ühest käigust prokurööri juurde on küll, ja wangistamise käsk on wiie minuti sees walmis kirjutatud — selle eest oleme juba hoolitsenud!“

Paruniproua awas wärisewal kätel oma käsikotikese, luges raha lauale ja kirjutas ette pandud kirjadele alla.

„Nii,“ ütles Uffeln, „nüüd wõite minna. Annan teile nõu, jätke tulewikus niisugused alatud asjad, muidu satute ometi weel wangitorni. Teid silmast enam ei lasta.“

Körgilt kobises kurjategija wälja. Ta oli jälle toibunud.

„Selle jätate tegemata!“ ütles ta terawasti.

* * *

Maria toibus ainult õige pikkamisi, sest et ta liig tragi tahtis olla. Ta tahtis oma mehele näidata, et töö temalegi rõõmu tegi. Heller ei rääkinud palju, täitis oma kohust ja istus õhtuti Maria kõrwal, selle kätt oma pihus hoides. Aga just see tumm kõne läks Mariale südamesse. See oli meelitus, uus meelitus, mis rahulolewa naeratuse Maria suule nõidus ja mis ajajooksul ta silmad jälle selgeks ja ta põsed punaseks tegi.

Kui kewade kätte jõudis, läks Maria tihti üles torni, laskis lõunatuulel oma juukseid sadasida ja wahtis alla orgu, mis täis lillesid ja õisi oli, kui ka mägedele, kus metsad kohasid.

Tuli suwi. Järgnes sügis. Mägedel walandas esimene lumi.

Liginesiwad jõulud — rahu- ja rõõmupüha. Maria oli täiesti kosunud. Ta oli täidlastemaks saanud, ta kõnnak oli elawam. Önn säras tal silmadest

Tuli jõuluõhtu. Wäljas tuiskas lumi.

Suures saalis annetati teenijatele kingitusi. Wahetati tänuõnu, pigistati käsi. Kõrwaltoas seisiwad Maria ja Helleri kingitused.

Helleri laual seisis wapilipp.

„Wõta ta ära!“ ütles Maria. „Tema all on üks täht.“

Heller luges:

„Mai lõpul, juuni algul — kõrgele lipp!“
Seal tõmbas Heller von Uffeln Maria oma rinnale. Ta ütles ühe ainsa sõna ja waatas sellejuures abikaasa särawatesse silmadesse. Ikka ja ikka jälle kordas ta seda sõna:

„Emakene! — Emakene! — Emakene!“
Lõpp.

Killud.

— „Suitsetamine lubatud ainult einelaua ruumides . . . Naa, waat' kus mull' weel targad.“

„Hahaha! Kes siss ennast aniks laseb wedada. Nagu keegi aru'i saa.

Eke mull' Raamatiater.“

— „Wõi mine siis puhweti, osta luhti wõi wurtsu ja siis wõid alles wingu tõmmata.“

— „Saab näha, kes mind keel'ma tuleb. Wean kohe wastu tatti. Otsi suitsud wälja, Andrei ja anna mulle ka paar „alli“.“

Ja. Ärge naerge! Tehke parem nalja, aga ärge naerge. Mitte ainult Andres ja Miku, waid ka „peened herrad“ tossutawad nagu lubja ahjud Draamateatri jalutus ruumides, isegi salamahti etenduse ajal.

„Peened herrad“ on ju ikka eeskujuks!!

Ärge naerge! Tehke parem nalja, aga ärge naerge! . . .

Lugu on nii. . . *

Pikkamisi wajus peale teise waatuse eesriie, kurba pilti enese taha jättes. Pisarateni liigutas mäng hinge. Jäin põnewusega ootama uut waatust.

Kaks „daami“ minu kõrwal rääkisiwad nii:

„Ma arwan kui libertiiga õmbleks dekoltee ääre ja stulbid lastingust teeks.“

— „Ei lasting ei lähe — wellwett on parem. Kleidi wõiks shifonnis teha.“

— „Shifonn, ta on wäga „pikant“ (ei saanud aru hästi, wist ütles daam pikant. Aluskleit peaks siis kas punasest wõi mõnest teisest wärwilisest riidest olema. Kas ei wõiks gribtisheeni kleiti teha?“

— „Jaa. Ja ripsiga alla üks äär — nii moodi — tead . . . Tagant kolme woldiga eest natukene krausis. . .“

— „Külje peale wõiks weel niisugused kalifee taolised, tead niisugused. . .“

— „Tean küll, aga kust niisugust riidet saada. Eila nägin kuskil — 500 marka küünar.“

— „Pole wiga, küll ma Dsl oni käest sisse kasseerin.“

— „Kahju, oleks wõinud juba täna sinna minna. Ta kutsus ka päewa, saaks „Pandoriini“ näitejuhi tulu õhtuks walmis.“

— „On küll, aga ei taha ju seda „frukti“ ka käest libiseda lasta. Ja mis sa teed, kui ta nii loll on ja Draamasse meid tõi.“

— „Oleks mõni täkk olnud. Niisugune hale, et . . . naerda ei saagi!“

„Imelik, kuidas sa raswatõbest pääsesid. Näüd ju raske merewetel käia — peab isamaa eest kaitseliitus olema?“

— „Siin on üks söögisaal „Internatsionaal.“ Wõib olla ehk oled tähele pannud Narwa maantee ja Maneshi nurgal.“

— „Kas ta siis internatsionaal on. See on ju kellegi lätlase oma. Lätlane ei ole kunagi internatsionaalne.“

— „Ei tea sellest. Peasi seisab selles, et sääl ennast arstisin.“

— „Räägi mulle ka kuidas. Nõnda elada edaspidi ei wõi. Uulitsal häbi juba käia niisuguse watsaga. Kõik waatawad ja ei tea kelleks peawad. Woorimehed ei lase ka enam peale.“

— „Miks?“

— „Rikkusin korra ühel wedrud ära. Nad ju eht külanaised — korutawad linna juttu täis ja nüüd ei wõta keegi enam peale. Jala käia aga pole po nashemu.“

— „Ah nii asi . . . No wot, sõin sääl päewas kuus kuulist lõunat ühte järgi ära, siis palusin luba wiieks minutiks toiduainete ladusse alla keldri minna. Tõmmasin kopsud tugewasti sääset lõhna täis ja walmistasin kõhule „raswa ussikestest“ kompressa. Peale selle läksin „Pandoriini“ pidule, wõtsin Kalewi käest pooltoopi puhast á 65 marka, seltersi pool pudelit ja pistsin seal kinni. Siis läksin wälja ukse ette ja ootasin. Warsti tuli keegi ja laskis mulle pudeliga pea peale kuppu. Paari päewa pärast langes turi ja nädala päewad tegiwad minust harilikku sureliku.“

— „Ena täkki. Tobra. Lähen juba täna ja teen proowi.“
Aleks.

Wabamaalase monoloog.

(Ettekandmiseks Täituru auditoriumi ees ehk diplomaatilisel banketil)

Nii siis, austatud wabariigi kodanikud, te näete oma ees praegusel silmapilgul — elawat ajalehte! See on midagi uut, eks ole? See on kõige uuem ülesleidis. Mis te nii kahtlaselt nägu moonutate, austatud publikum? Iseäranis see sirge kaswuga küürakas noormees, seal magamise platsis? Te tahate wist ütelda, et ma mitte esimene sellesarnane apparat siin wabariigi ruumides ei ole, waid et kõik naised elawad ajalehed on, kes ühe tunni jooksul rohkem kõmutateid mööda tuult laiali lasewad, kui „Waba Maa“ terve nädala jooksul? . . . Ma olen teiega nõus, kuid mitte just täiesti. Naisterahwad, iseäranis need, kes kohwipuudusel kohwitanta aunimed Wanawara Muuseumile on kin-

Uus aparat.

„No, minu kokkuseatud aparat peab ikka niisugust puskart pruulima, mis iga ühe jaiust maha rebib!“

kima pidanud, ei ole mitte elavad ajalehed, vaid elavad traadita telegrafi agenturid, sest nad ei jutusta mitte ainult asjadest, mis kunagi sündinud ei ole, vaid ka asjadest, mis kunagi sündima ei saa. Mina aga jutustan ainult asjadest, mis tõesti sündinud on ja sündima saavad. Trükitud ajalehest olen ma sellepolest

parem, et mind kinni panna ei saa nagu mõnda „Maaliitu“. Kuigi mind kinni pannakse jääb mu toimedus (näitab suu peale) ikkagi lahti ja värsked uudised lendavad sealt ilma mööda laiali. Toimetust aga tabaga lukutama ei hakata, sest see ei ole demokraatlik. Demokraatlikes wabariigis ei tarwitata üleüldse taba, sest

siin on ju kõik waba. . . Armastus on armastusest täiesti waba, rinnalaste piim on piima ollusest täiesti waba, uulitsad on laternatuledest wabad, paberossid on tubakast wabad, juudid on sõjateenistusest wabad, tšekileib on jahust täiesti waba, Wiru pupede südamed on igale ühele wabad, kuuwalguse ja lumehangede tarwitamine on täiesti waba, marodöörid on tegevuses . . . tst! . . .

Kas siin ehk mõnda wabatahtlist nuuskuri kusagil ei ole, kes mulle wiimaks waba läbikäigu Wenemaale mureteks? . . . Sinna ma õigust ütelda praegu minna küll ei taha, sest ma olen ikka harjunud kuus korra sööma ja nii järsku sellest rumalast kombest ikka lahti ei saa. . . No jah . . . nüüd te siis teate, mis riis-
tapuu ma olen ja sellepärast palun tähelepanekut — hakkak teid kohe uudistega pommitama...

Kõige suurem uudis on see, et kõik naisterahwad warsti ära nummerdakse. Kärumehed on juba nummerdatud ja nüüd on järg naiste käes. Seda teab igaüks, et naesed niisamasugused on nagu kärud. . . Palun wabandust. Et eksiarwamisi ära hoida, pean tähendama, et ma mitte siinolejatest ei räägi. . . Ma räägin naisterahwastest üleüldse. . . See on tõsi, et nad samasugused on nagu kärud — nad lasewad endid kergesti kärutada — see tähendab ninapidi kärutada. Ütle talle: „mu wõtan su ää!“, ja kohe on ta nõus — istu peale ja sõida nii et, ükski taewaliitlane oma samagonka autoga järele ei saa. . . See on nüüd küll tõsi, aga see ei ole ikka see kõige suurem uudis. Kõige suurem uudis on see, et kriisis lõppenud on. . . Mitte suhkru kriisis, oh, ei, see kestab seni edasi, kuni Saharas sahariini hakatakse walmistama — waid walitsuse kriisis. Rahwaerakond saab walitsuses jälle priikorterit ja wõib jälle rahwalaulu koori koodiga juhatada. . . Walgekaart on jälle Petrograadi alt tagasi jõudnud. Tal meeldida siin see kliima rohkem ja tordid ja õunakoogid olla siin ka paremad. Petrogradis olla tordid kõik linaseemnetest ja ei maitse seda hästi. Kuid ega nad sellepärast kiisu ei jäta — kui Mooses mäe juurde ei lähe, siis tuleb mägi Moosese juurde! Ka tahawad nad enne „Wiru“ frondil end weel tubliste täiendada ja tikuwõitlust kätte õppida, sest enamlastel olla palju naispataljoonisid ja need jooksta ikka tormi tikkude peale.

Te ootate kõik suhkurt, nii et suud ja silmad kibe-
dad ja mõtlete — kui ta tuleks, läheks elu weidi magusamaks. Aga ta ei tule ega tule! . . . Kuid te ei tea, mispärast ta ei tule. Ta oleks ammu tulnud, kuid kuuwarjutus tegi takistust. Kui suhkur kuuwarjutuse ajal oleks tulnud, oleks kuu kohe ta ära warjanud ja mine otsi siis! Ka olnud põhjamaal wirmaliste wehklemised täies hoos ja kes siis niisuguse hullu ajaga wõis suhkurt teele saata — wirmalised oleks kõik suhkru kotid lõhki wehklenud ja wat

sul siis sakuskat! Ja siis weel — mitu korda olnud laew juba laadungiga teel, kuid igakord jäänud kompas ja purjed suhkruhaigusse ja laew sõitnud kõige täiega suhkerdaja keldrisse. Nüüd aga wõime loota, et asi paraneb, sest põhjanabale olla walitsuse poolt ametnik määratud, kes sinna jääkaljude wahel kümme naela suhkru seemet külib ja siis saame kohe ehtsat peasuhkurt.

Kas olete ka kuulnud, et hobustele passid antakse? See on üks wäga ajakohane uuendus. Ilma selleta ei saanud me ka wiimasel ajal enam sugugi läbi — seda teab — iga hobuseparisnik. Hobused läksid ju wiimasel ajal päris määratööriks ja kes siis seda wõis lubada. Ja mis seal siis nii imestada — eks olnud neil hobustel ju ammugi passid, kes riigiwankrit wedasid! Lähemal ajal hakatakse ka hobusid ristima. Niisama hakatakse neid ka kirikus laulatama, pandakse wallamaksu maksta ja wõib olla, kui asi hästi läheb saab ehk weel mõni hobu kusagile wälispesitaja koha kah! Pole tal siis enam waja kaleska ees tuigerdada, waid istub autosse ja kihutab nii, et saba sõlmes ja kaerakoti wiskab ka nurka ja hakkab paragrafi teri portfelist sööma!

Nüüd rääkinud teil uudist küll, kõik teada saand te olete on uudist palju küll weel mul, kuid teine kord, kui tulete. Eks uudis meeldi kõigile see teada ju on, teeb lõbu igal ühele, kas olgu mats ehk von!

Gori.

Kirjawahetuse „resultat“.

Sõduri jutustus.

(Wiisil: Saaniga sõitsin sahal. . .)

Kusti kord lehtedes kuulutas, igawusest wõersil nii hädaldas; — kirjawahetust neiudega abielu otstarbeks soowiks ta!

Igapäew suur oli põnewus, sõök, jook wiha oli Kusti suus, — turjal lasus aastaid kaks-kümmendwiis, uudis oli „naisewõtmine“ siis.

Esimesed kaks „kirja“ Kustile, ei olnud na „meeleolu“ järele, — aga kolmandas oli üks kaunis salm, kirjutanud seda oli — Alma Palm.

Oh sa süda! — kuus tuksus see, Kusti surus kirja huultele, eneses töötas: — „see mu ideal!“ „ükskõik elan ma merel wõi maal!“

Wastus sai sepišetud õrn ja hea, kõik, mis iganes ammutas pea, — lõpul truudust töötati surmani ja „sinasõprust“ paluti!

Nõnda see edenes kuu, wõi kaks, kui Kusti sai lahingus haawata, — plaks, seotud käega pandi „kareti“ toimetati Tallinna laatsareti.

Kirjadesse sigines wäikene wahe, siis Kusti tegi algust „nii õrna ja mahe“, — ütles: „nüüd Tallinnas olen ma, kas tohin tulla sind, kallis, waatama?“

Pühapäewa hommik. Kustil wälkus silm; wäljas oli päikesekullane ilm, — kammis ja wiks „wisitile“, walmistas warakult hoolsaste!

Alewi tänawal, maja ees wähe rahustas ennast, sest „süda kees“ — siis teise korra peale komberdas, korter neljanda uksele koputas.

„Sissel!“ siis hüüdis halb tenor. . . . Toas oli „lapsi“ terve woor, — keset neid seisis „ausammas“, kelle huulte wahel hiilgas üksainuke hammas!

„Wabandage, ehk olen ma eksiteel“, Kusti seal ütelda julges weel, — „ma olen Gustaw, jah Gustaw Malm, ja kas siin elab Alma Palm?“

Seal Kustile öeldi, — et pärale, oli jõudnud ta üsna öieti, — keel hammaste wahel' tall' hirmuga jäi, ja silme ees kõik mustaks löi!

Oh, kudas sealt ükskord lahkus ta, ei awaldanud seda ta mulle ka, — aga „postpaberit ja kirjakuwääri“, ei Kusti enam iialgi maäri! August Brawó.

Üks „modernimatest sõnade-seletustest“ XX. aastasajal.

August Brawó.

Möte — weerandtunniline „üleelamine“ enne meeletumat wihahoogu.
Lõikus — tegewuskawa, mis tihti sinna tagasi wiib, kust peale on alatud.
Hoia alt! — kuklassesõitja wabandaw „kõnekäänd“, kui ta juba üle on sõitnud.
Roloo — dekoratsioon, mille taga Amor „peaosa“ etendab.
Õigus — ainukene määrus, mida tihti rusikate abil püütakse „selgeks“ teha.

Pögenemine — mitte kindel olew silmapilk edespidise „wõidu“ üle sõjakunstis.
Edumeelne — tarkuse ja lolluse wahel liikuw taksomeeter.
Blokaad — toitlusasjanduse „rebaseraud“ nälgas olewale maakera osale.
Kiitus — meelitaw sõnaderahe, mis tihti „tõtt rääkima“ ahwatleb.
Nutt — soolwee sees leotatud „muusika anne“ wastu enese tahtmist,

Tungal — päitsete pähe sidumine „peruks“ läinud noorusele.

Õnnetus — näatus, mis seda „wäärt“ ei ole, et seda tähele pannakse.

Salome — tükk Egiptuse sfinksi, mis Draamateatri näitelawale „partsi“ kukkus.

Pass — tsaari walitsuse rusude all „hõõguw“ sädemekene.

Guillotine — kaelapurustaw „aukartus“ Prantsuse rewolutsionis.

Awik — keeleküsimust kurnaw kuldiweeria ehk õigekeelsuse okupatsioonilik õgitur.

Mõtteteadlane — peigmehe moodi subjekt, kes oma ümardaja ümber libitseb.

Eine — rikas saab, millal igatseb, waene, millal wõib.

Lesk — abielu „proowipalati“ läbitulnud inwalid ehk wilunud ekspert südame saladustest.

Kahetsus — suure kõnelemise järele ilmuw „kassi-ahastus“ ehk waikust wihkaw loomusund.

„Waba Maa“ — kõige suurem poliitiline „humorist“ Eestis.

Silmad — kole kardetaw magnetismus, mille mõjul süda rinnust wõib wälja „jooksta“.

Nüüd — ajalooline lause, mis „iialgi“ enam korduda ei saa.

Toit — lihtsureliku leppimata waenlane.

Jäljed — ühe walitsuse tegewus, mis Peterburi ümbruses weel ohtralt näha on.

Draama — neljakümne tuhande talu „ostuleping“, mis kõigest „wiisteisttuhat marka“ maksma läks.

Hirm — julguse instinkti lahutamata seltsimees.

Karistus — magusa „roa“ järele pakutaw sibulaklops.

Saladus — hiiglapott, millel ilmast ilma „kaan“ peal on.

Ori — ilma peremeheta läbi saaw tüüp, aga mitte ümberpöördu.

Testament — sureja „ainukene“ heategu, kogu eluaja jooksul.

Pole aega! — meie kantselei ametnikkude „riigi-tarkus“ rahwamassele.

Wari — ainukene au, mis ilma „tegewuseta“ suureks paisub.

Au — leek, mis pikkamisi aga „kawakindlalt“ kustub.

Loomus — üks tera „tarkust“, mida keegi sõja-saagina ära ei saa wõtta.

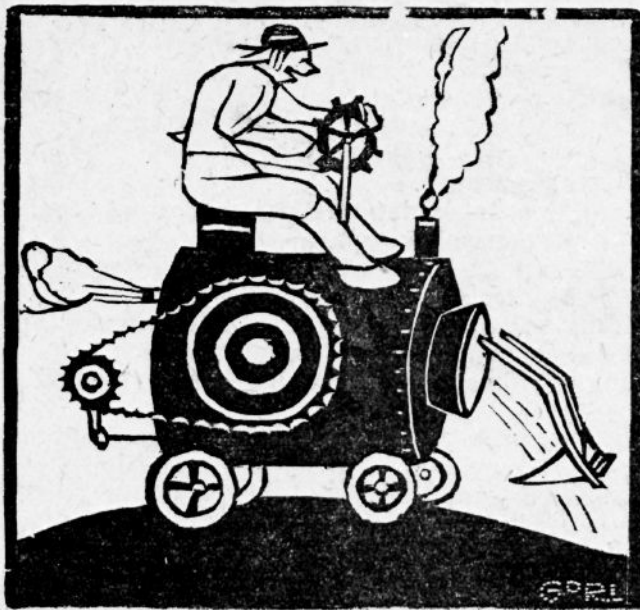
Elanik — kasuahnitsemise mere ääres seisew soolasammas, kes „omakasu“ peale wadata ei tohi.

Jalad — tahtmata „tantsukursusest“ osawõtjad libedal kõnniteel.

Riided — ainukesed objektid, mis inimese „warkükülgedest“ kohutawaid anekdote teaksid pajatada.

Herra — kuju, keda ükski asjaarmastaja arwustada ei suuda.

Maatamees saab maad, kuid tal puudub inventar. Et seda saada, tuleb tal masin muretseda, mis kõik tarvilikud põllutööriistad walmis worbib.

Et loomi saada, tuleb tal teine masin muretseda, mis poole tunni jooksul tarvilise osa hobuseid ja lambaid, lehma ja sigu päewawalgele muretsseb.

Üks armastuslugu.

(Alguses wähe räbalam, lõpuks — õnnelik. . . .
Ja: „lõpp hea, kõik hea!“)

Sõbrad, kas olete näinud mu neiut, kaunimat kannikest, õrnemat õit?

Õelge siis mulle, kus kohal ta wiibib, et wõiks algada sinna mu sõit. —

Kõige pealt pean wist rääkima ära, kudas see õnnetus on mulle tuln'd;

Et ma mu neiuk'se kaotanud silmist: wõõrsil wiis aastat ju olen ma oln'd.

Wiibisin Poolamaal waenudewäljal, rändasin Saksamaa kiwistel teil;

Tegin weel paljugi läbi, ning imestan, kudas sain eluga tagasi weel! . . .

Hoidis mind püsti üks ülewam lootus, mis säras kui põhjanael pimedas öös:

Jõuan ma koju, mu südame ootus, neiuke kallim siis ootab mind ees!

Jõudes kuid koju, siin tabas mind kohkumus, mis oli rõhuw, kui saatuse lõök:

Kadund mu neiut! . . . Kuis ehmatin hirmsast'. Ei mulle maitsenud söök ega jook. . .

Küsisin järele isalt ning emalt, küsisin wennalt ning küsisin õelt:

Wastust ei kellegi käest ma saanud. . . Läksin siis, küsisin järwelt ning jõelt:

„On ta ehk teile sattunud saagiks, supeldes laenete petlikkes woo's?

Tagasi ta andke siis, kõlbmata kelmid!“. . .
Wastasid laened mul' tõusewas hoos:

„Asjata sõimad sa, noormees, meid nõnda, pole su neiut me silmanud siin! . . .

Ahti ei armasta mustlaseneiusid . . . ei me polekski teda siit wiind! . . .“

Trahwida tahtsin neid laimajaid kelmisid, kaugel kuid kaldast ju oliwad nad. . .

Tagasi tulin. Teel küsisin päiksel: „kus on mu neiut, ehk ütelda tead?“ . . .

Wastas mul päike: „Kus praegu su neiut, seda ma tõesti küll öelda ei tea.“

„Aga ehk tead, kus wiibis ta waremalt, ütle siis sedagi, ole nii hea!“

„Nägin teda wiimati Kadriorgus, näris „podsolnetshnõi“ seemneid ta seal . . .“

„Oli ta üksi?“ „Ei, tärniga wõõras mees istus ta kõrwal puupingikse peal“. . .

— Läksin ning küsisin kullaselt kuukeselt: „Kuuke, halasta sinagi weel:

Ütle, kus wiibib mu nägusam neiut, — wõi ehk on ta mu juurde ju teel?“

Wastas mul kuuke: „Kui wäga sind tahaksin aidata, noormees, kuid wõimata see . . .“

„Ühte waid kuule, mu austatud wanake: ära sa minuga nalja nüüd tee!“

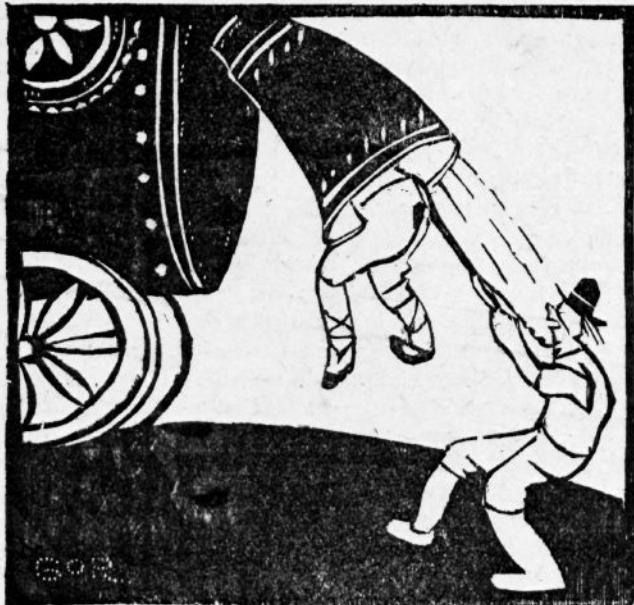
„Nali ei ole see, mis öelda nüüd tahan: wiimati nägin teda minewal suil

Piirita metsas; üks kiwri-saks süles hoidis teda ning nimetas tuiks. . .“

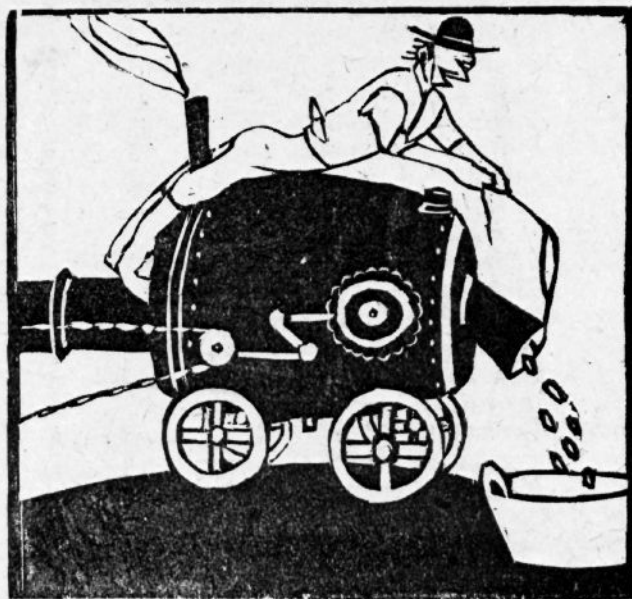
„Hoi sa, kuuke, et ma kohtu ei kaeba sind, sinu häbemata laimduse eest! . . .

— Ütle siis, wanamees, kes süles teda hoidis, sest tal ju pole weel olemas meest?!“

inwentar.

Tööjõu saamiseks tuleb tal ka masin muretseda, mis üheksa tunni jooksul tubli moonaka walmis teeb.

Et neid kõiki eelpool nimetatud masinaid saada, tuleb tal masin muretseda, mis wäljamaa waluutat walmistab, mille eest neid masinaid ja ka seda wäljamaa waluutat walmistawat masinat osta wõib.

„Asjata ägedaks saad sa, noormees, laimdus ei ole mu sõnade siht!

Minewal süwel, ühel öösel, ringreisul Piirita Metsas ma nägin neid kaht.

Neiu seal istus isase süles. Ega ma tea, kes olla see wõis:

Oli ta isa, wõi koguni wend ehk, kes oma õe-kest vaatamas käis. . .“

Pöörasin selja kuule kelmile. Nägin weel siiski, kuis naeratas ta

pilkawa muigega . . . Rohkem ei näinud. Tähtede jutule tõttasin ma.

Küsisin neilt, kuis waremalt teistelt. Koidutäht, kaunike, pajatas mull’:

„Neiut küll hiljuti alles weel nägin, kuid see lugu on wõimatu hull. . .“

„Räägi mul’ siiski, Koidutäht kaunike, mida sa näinud, ma palun ju sind: —

pikasest piinast ning luhtaläind lootusest rau-gema kipub ju roidunud rind! . . .“

„Kord, kui tõusin taewatelgile, et põlema süüdata hommikutuld,

waatasin wargsi ühte majasse, milles weel inimesed leidnud ei und:

nägin su neiut lamawat laual, keegi, kui kurat, ta’d käperdas seal, —

murdis ja muljus, mõmises, jõmises — meeletu hirm siis tuli mu peal’ . . .

Eemale jooksin sealt koledast kohast, jooksin, et küünalgi kustus mu käest; —

iialgi pärast ei ole ma näinud ei su neiut, ei koledat meest. . .“ — — —

Sõbrad, kui näete te neegrit Pampussat, kes on nahka pannud mu õit,

öelge mu poolt talle terwisid tuhat, küsige siis, kudas meeldis tal’ toit, —

ja kui on ta weel waene mehike, tooge siis, tooge ta mu poole, sest tahan

tasuda talle need matuse-kulud: pipra ja sousti ning sinepi rahad! . . . A. Sakalay.

Sõnad ja teod.

Me kõik ju wabad oleme,

sest wabariigis elame,

kuid on see ikka tõesti nii

wõi on see siiski teiseti?

Ma ei tea küll, kuidas arwate

ja aru saate sellest te,

kuid mina arwan — wabadus

on siiski weidi liialdus.

Meil igal pool ju kajab hüüd:

„oh sõnawabadus meil nüüd,

wõib wabalt rääki iga mees

kui seisab ka ministri ees!“

Ma sotsile kord ütlesin,

kui koosolekul end kaitseisin:

„Sa, sõber, oled eht burshui!“ —

Ta mul siis hoobi näkku lõi!

On see nüüd sõnawabadus,

wõi on see sõnakitsendus?

Et waba usutunnistus,

see sõna pole enam uus.

Meil öeldaks: sa wõid uskuda,
 mis iial aga tahad sa!
 Kord daami juures uskusin,
 et meest ei näe ma täna siin,
 kuid äkki koju tuli ta;
 pidin lombakaks end hüppama!
 On see nüüd usuwabadus,
 wõi on see usukitsendus?
 Meil kuuled ikka seletust,
 et waba südametunnistus.
 Südametunnistuse järele talita'
 wõid igal ajal wabalt sa!
 Kord süda ütles minule:
 „Löö külge paksu Triinule!“
 Lõin külge aga tema ka
 lõi nii, et ma ei unusta!
 On see nüüd usuwabadus
 wõi on see usukitsendus?
 Meil hõiskamine täies hoos:
 „on nüüd meil trükiwabadus!“
 Meid enam nüüd ei keelata
 ega kitsendama hakata.
 Kuid mine katsu trükkida,
 nii kuidas seda tahad sa!
 Sul kohe trükitakse nii,
 et lendad Koplis' tsensori!
 on see nüüd trükiwabadus
 wõi on see trükikitsendus?“
 Nüüd ütleb iga daam ja preil'
 eks wabaarmastus on meil,
 kuid mõnda naist mine katsu sa
 nii weidi wabalt armasta'
 su külge kinni hakkab ta
 ei elades sa lahti saa!
 On see nüüd wabaarmastus
 wõi on see armukitsendus?
 Ma arwan: sõnu palju meil,
 kuid elus wähe tähtsust neil!

Gori.

Pärnu pisukesed pabunad.

Enne ja nüüd.

III.

Tol ajal, kui „Waldhofi“ puupapiwabrik oma kaugele paistwatest korstnatest paksu musta nõge wälja ajas, solgiweega kalad peale poole Kihnu saart hirmutas ja „Jahta“ seits otsuse tegi, suwejooksul wanad paadid ja mädand püüriistad kokku korjata ja nendest solgiwee isandatele solgi ja kalasugu häwitamise eest muuli otsa ausammast üles panna — mis muidugi tegemata jäi; mokalaadad peremeestel mokad pikaks wenitasid, pooltotar eideke Mari Suli seda enesele eesõiguseks pidas, et temal kõige rammusamad ja tugewamad täid on ja tema I. kurss sõprade seas 12 protsenti langes, „inglid“ teatri maja „Endla“ heaks suure hoolega raha korjasid, woorimehed otsuseks tegid tühjalt nelja sõita ja kui sõitja peal, siis sammu lasta

käia, pargis käijatele paljasjalgsetele 20 kopikuline „tallamaks“ peale pandi ja linnaisad 3 rubla perekonna pealt maksiwad, sest et neil saapad jalas oliwad, siis jah siis — tol ajal elas Raime linnas keegi isand Tuubel „sakste sabarakuna“ ja pidas enesest, ei tea mis, kui suurt lugu; waene inimene oli ta ees pisukene kärblane — roomaja, kuid „roomajate“ tasku peal elas mees ja kogus mammonat, kus ta Ewerti rohukaupluse akna najal rõemsalt laulis:

„Ma olen wäike, jäme mees

Ja sakste waim, see on mul sees!

Ma kauplen, mängin isandad,

Mul „mammont andwad rocmajad!“

Nüüd aga, kus „Waldhof“ oma nõe ja solgiweega kadunud, mokalaadad kadunud ja kõik endise aja head ja wead kadunud ja ühes ka nendaga sakste sabaraku isand Tuubeli uhkus ja suurus. Nüüd ta waesekene kaupleb weel ainult pisukeste silgutonnikestega, kus waewalt naela 15 hapuid Kihnu meeste silkusi sisse mahub ja imeb nende eest saadud „paberitega“ eht Rääma Lemki poiste „šamokanni,“ magab uulitsarennis ja laulab waewalt kuuldawa healega ning kurwalt endises „Bergmanni hotellis“, kuhu müllitsamees teda wiinud, külma kambri põrandal õlgede peal olles:

„Kui lõppis ära Saksa wõim

Ja otsa sai ka nende sõim,

Wist sellel mõjul olen ka

Nii kaugele nüüd jõudnud ma!“

IV.

Mäletan seda õnnist aega, kui Laos alle „Port-Arthuris“ trahterit pidas ja „joogi portsjoni“ eest kahekordset hinda nõudis ning niiviisi kapitali kogus, Lenk kuld- ja hõbe waraga sahkerdas, Sakslaste pomm Prinki poe laepealse ära lõhkus ja isanda enda mitmetpidi keeruliseks lõi, just kui „Keerulise eide“ putka, mis Glabe platsi wastas kui õndsas Dulsti ausammast kükitab, wana endine koolipapa Tuul nahk silla otsas punase weerega „silla kohtu“ müts peas, ülesõitjate käest rana wastu wõttis, Feldmanni isand „Randlasega“ silku — ei, palun wabandada lugejaid püüdis, Kontuse Liina Aspele tulised kõrwad tegi, et see endale julgenud Läti/maalt kallikese kodukoldele tuua, siis sel ajal elas Rääme linnas pisukene mütsitegija juut Mützkin ja laulis kidura healega oma pisukese äri ukse lähel:

„Ai, wai, me juude kimpu jeep,

Ja welgega ka hauda leep —

Ei olep raha, juude keest

Weel wetab welgu pande eest!“

Nüüd aga, kui Saksa „kuldseid“ okkupatsiooni ajad meil üle elada oliwad, punased juut Trotski ja Lenini käsul Eestit ära neelda ihaldasid ja weelgi ära õgida mõtlewad, on juut Mützkin mitu suurepäralist kauplust Rüütli tänavasse rikkalikult „ürgama“ pannud, kus ta

meie „matsidelt“ sahkerdamise teel nii suurt mammonat on korjanud, et mehike koguni burshui moel riides käib, toiduks wiis kukke alla kugistab ja käed ümmarguse kõhu all, pükste taskus „patseerides“ laulab:

„Sa saksa mees olep hea mees,
Nüüd minu wehkleb raha sees;
Ka Lenin, Trotskit kiidap ma
Kes minu rikaks tegema!“

Jaska.

Wäike mees aga — jäme kere.

Päewakaja.

Pärnust tahan lugu luua,
Päewawalgele ka tuua
Kudas elab mõni mees
Raswa läinud kere sees:

See au „pöialpoiss“, wat — Bel,
„Matsidele“ õrn ja hell;
Ainult „kadakuse“ sees
On ta tähtjas kõige ees!

Endsel kuulsal Sakste ajal
Oli Bel ka nende rajal!
Salgas Eesti seisust maha —
Matsidelt a'as kokku raha . . .

Nüüd ta mehikene lage, —
Sakste supp on liiga mage;
Aga „kadakust“ peab alal
Lamba nahas — õige safal . . .

Bel see elab abielus,
Aga elu — kibe, walus
Nii et nõuab wõersilt matti —
Saab see eest ka tihti watti!

„Samagonni“ peale maias
Nagu siga kapsa aias —
Tihti tänawal ta magab,
Miilits-meestel sõnu jagab.

Miilits pokri kinni weab —
Bel siis seadust põrgu neab;
Aga rahakoti mõjul
Peaseb koju täiel jõul.

Bel ka kaua kauplust peab,
Silgu tonna wälja seab —
Hüüab rahwast saama silku,
Paneb raha peale pilku.

Oh sa wilets isand Bel
Nüüd sul' lõpnud raha trall —
Wäiksel wiisil „pabert“ näed,
Ikka kõhnemaks nüüd jäed!

Eks ju tuttaw lugu see
Kesse enne uhkeste,
Elas, mammunaga jahtis,
Wiimaks kerjakepil wahtis.

Uhkus ajab upakile,
Paneb käima kápakile:
Nõnda kuulus isand Bel
Sul'gi heljub elu kell,

Kauplusega pole tahti —
„Samagonnil“ wõtab jahti,
Noh, siis lõpeks kere kaob,
„Wäike käba“ auku waob. . . Jaska.

Armas Mats!

Me eläme suurte konkurenside ajajärgun.
Muud sa es kuulõ ega nää, kui üits konkurents
tõise pääle.

Suuremba ninä piawa oma konkurentse
änambiste õösel, et põletsei kardawoi es saa
samakünka wippimise eest kroatilli kirjutama
tulla, wäiksemba nossu aga päisepäiwa ajal nii,
et silma erisewa pään, nagu wabariigi mulla-
põue waranduse põlewa kiwi junni ja lõua jah-
watewe ku üte atamapilli kodara.

Köksugutse konkurentsi on juba är peetus
ja nüüd om põllumehe kua hääs arwanu seda
är pidada, sest mis kuradi aiga sa ikka ootad.
Wili on lõigatu, puskaris aetu, karduhwli on
üles rapsitu ja kõik see põllutöö om tetu nii et
lust pealt kaeda. Mis siss muud kui konkurents
kokku ja lase lennatä.

Sa olõd, armas Mats, kua põllumees ja
sellepäras uwitab see konkurents sind ikka wist
ka, nagu ma arwa. Sa ei tea küll, kas tu ader
ja äkke om neljajalgse wõi elawä metsan wana
reimelga otsan ja laulwe nagu künnilinnu kuid
see es olõ põrmugi tähtis, sest seda es täadnu
ka nii suure kõnemehe ja oligaatõri kes sää
konkurentsi pääl kõneleda padrasid. Sa olõd
ajakirjanduse põllul töõtaja ja põld om põld!
Ka nii härra om samasugutse põllumehe. See
samane Taluots töötada ka wäiksel wiisil ker-
janduse põllul, nii mis kajab ja tu Tõmmait töö-
tada kohtu põllul ja Pajats pangapõllul ja ärts-
soku Jaan rahwaärituse põllul. Nii siis om nee
kõik samasugutse tubli pillumehe kui sina.

Konku ents kestis kolm päiwa ja õõd ja
põllumehed said rohkem tarkust oma keha orgi-
nismuse sisse, kui kolmekuulisel põllumehe kur-
susel.

Taluots andis õpetust igast külljest ja lao-
tas lõugega kunstsõnnikut laiali. Tu kunstsõn-
nik lehkab küll sitembini ku tu arilik sõnnik,
wõllama superpossi sõnnik, kuid teda es ole
aga waja jälle kalli walodja eest wäljamaalt
osta, waid mualiidu meeste kääst suab päris
mudu kohe.

Pajats kündis omad wanad waod üles ja
näidas selge pildiga kua umbrohtu wõib kas-
watada ja pärast täistele hüwa wilja pähä kaela
määrada.

Tõmmait andis õppetust külimisest ja külis
waenuwilja seemet sinna ja tänna.

Ärtssoku Jaan sõelus ja rabas rehte, rabas
rehte ja sõelus nii õt hoia suud ja silmad ku
sa päris kurdis ja tummas es taha jääda.

Mis aga pääsi oli, siis oli see tu polidiik. Üits ütlet: te olete me polidiika pooleks murdnu, tõine ütlet: te oledõ me polidiika päris purus ja põrmus tennu, ja siis akas kolmas alles poliidiku tükka näutama. Tu oli wäga mõnus asi. Nüüd teawa kõik põllumehe, mis tu polidiika om ja meil põle karta waia, et polidiikast puudus tuleb ja me toda engismanni käest laenama peame — me teeme kebadel esi polidiikat polilule maha ja sügisel wiime selle polidiika poli-dehnikummi, peksame ära ja nakame sekide wastu tiblamatidele wälja jagama. See om üits õige polidiika ringwaatus. Maamehi oli konkurentsil ka tubli sõelatäis, kuid need es kõssanu siit ega sealt otsast ega teinud mingit muud polidiikat ku trampsime koiwega ning wilisteme justament ja ostraat nagu kõrtsi mammi matusel. Kui meil tulewigus weel põllumeeste konkurentsidel wana ning uut tõstamenti, matsimatikut, rehkendust, sehkendust, nimnastikut, litsupaani uisutamist, abemeajamist, westiõmblemist, tangu tantsu, ämmaste lomberdamist ja kuutõrwamist nakatas õpetama ja seletama, sis wõime kindlad olla, et meie põlluasjandus oma pead wäga kõrgele tõstab ja meie põllumehed kõik põlisteks rikasteks saawad. Algus om tetü ja tawai säru ikka edäsi sessamases mannitud tsuhtes!

Gori.

Kuidas inimene kirjanikuks wõib saada.

(Pro patria mori.)

Ma olen praegu kaunis kaugel ja leina pisar läigib laugel: ma leinan kallist kodumaad, kuid... egas' kõht sest täis ei saa! Ma olen olnud hulgas, kerjus, kel taskus ainult põial peidus, kuid... kus ma olin igal a'al, — mu mõtted olid Isamaal!... Ma olin ka weel lehemüüja, sain päris herra wiisi süüa, kuid... püksid ma siis „üle lõin“ ning saadud raha ära jõin! Siis püksi-omaniku tujul ma sõitsin linna wangi kujul; prii korter mulle omaks anti ja hoolt weel kaunis hästi kanti! Kuid... sellel elul tuli lõpp: ma olin wangist wäljas — kõpp!... Siis nõela kätte wõtsin ma, ning olin... rätsepp! Hoppsassaa! Ma tegin püksid tõest' hästi, ka kuue, särgi, mõne westi, kuid... nõel, see wiimne kuriwaim, läks sõrme sisse, põrgu kaim! siis ameti ma maha jätsin ja laewa-sadamasse tõtsin,

seal käed taskus hulkusin ning madruseks end palkasin! Ma laewal olin järjest tööil ei puhkand päewal ega õöl: sest kasti taga magasin, ning prussakaid seal lugesin! Kuid... kapten oli kuri mees, ta leidis mind sõe kasti sees, mind kohe pingi peale panti! ja hästi naha peale anti! Häh, elu on siin üsna hull, (mis oli ennist wiga mull!) Kuid... kannatan weel mõne kuu, sest sõimamast ei kulu suu! Ja waatepiiril paistab maa, ei, tõest' maksab elada! Ma tahan nimelt olla saks, kas mingu üle kopsu maks!... Siis kirjanikuks hakkasin, ning külmas toas magasin, mul luule ütles: ära sõõ, sest waimu toit on kirjatõõ! Ning korisewa kõhuga, ma wõtsin salme taguda: mu hing siis oli tindipott ning sõbraks nurgas näriw rott! Ma lootsin: toimetaja wist on muidugi üks paremist, sest tõesti tol' kallil a'al mul kulus ära honoraar! Ent olgu kuidas nüüd ta oli, mul põles hinges wägew tuli need olid nälg ja Isamaa, mis a'asid hinge põlema! Wõsa Willem.

Esimene lumi.

Tallinnas sadas lumi õige wara maha. Tali hakkas pealinnas juba siis, kui mõnele ajalehele trahwi „sadama“ hakkas. Sellest oli aga wähe. Kinnijäänud lehe asemel pistis mõni teine pea lume alt wälja ja asi — nudi.

Esimene lumi — ausõna eht, mitte ersats — sadas maha ühel ilusal päewal, kui Iwan Poska weel mitte peaminister ei olnud, aga selleks lootis saada. See juures waletan ma tingimata kui mereobservatoorium ehk Kaarli kiriku kell, sest mainitud lumi sadas nimelt õösel. Et aga sel lumel, mõistagi, kui taewasel elanikul õöluba polnud, siis tiriti ta samal õöl linna komandantuuri. Hoolimata protesti peale, mis lumi awaldas, lasti ta alles hommikul kell neli lahti. Sellepärast pole tänawune warane lumi imeasi. Mis aga siiski ime, on see, et me lund tšekita saime. Sa taewane aeg — muudkui pista kahe käega, nagu taewamannat... Aga wast siiski tuleb mõni auahne miilits... pardon, politseinik ja hakkab urisema. Siis wõib talle oma hobuse ehk enda näpupassi ette näidata ja asi — nudi.

Kongress.

Kaelkirjak (koodijaanicus), must karu (pätsicus), pawian (uluotsacus), okassiil (teemanticus) põllumehele: „Et me kui põllumehed elu aeg seda põllutööd teinud oleme, siis pane hoolega tähele seda kõike, mis me sulle õpetame!”

Kui nüüd waadata, missugust mõju esimene lumi igal pool awaldab, siis näeme õige mitmekesist pilti.

Näituseks:

Poisikesed toowad wälja kelgud ja sõidawad, nii et wisiseb, aga keegi ei nõua neilt „käru-maksu“. Kuuled siis igasugust sõimamist, lumega loopimist ja selles püherdamist. Päriskade. Asutawa Kogu liikmed peaksid sellest midagi õppima.

Ehk weel:

Turg. Naised müüwad laudade ääres, kuna paksu lund sajab. Keegi naine pajatab: „mis, kuramus, kas sa selle eest mulle maksad, et mu korwi sajad?!“

Nii on esimene lumi igal pool jutuaineks. Kuulda on isegi, et linnawalitsus kawatseb lumega abjusi kätma hakata.

Ei olla temaga midagi muud teha. Oswi.

Juudi naljad.

Loomaaia s.

Wäike Isidor seisab oma isaga eeslite juures. Ära minnes küsib ta isalt.

„Isa, kas eeslid ka abielusse heidawad?“
„Ainult eeslid, Isidorike.“

A h a a.

Rosenfeld jutustab sõpradele, et ta kõikide naiste pailaps on ja ütleb lõpuks: „Noh, kellel on ka niisugune ilus keha kui minul?“

„Mis sa ilmaaegu kelgid,“ sõnab selle peale Meyer, „see on ainult pealtnäha nii, — minu naine ütles minule.“

J u u d i l i k.

„Olete te juba kuulnud, et Israel Elischer ennast ristida tahab lasta?“

„See on eht juudilik.“

W a l e s t i t e a d a a n t u d.

„Saara, tunnista üles, et sa mind ühe teiega petad!“

„Ei, see ei ole tõsi; see on weel seesama.“

P a r a n d a m a t a.

Itsik Rosenblüth teeb restoranis sehwti ja käib ühele herrale kui nui paale, kuni see wiimaks kargatab:

„Häbemata, te kuulete ometi, et ma midagi osta ei soowi!“

„Jumalale tänu, räägite teie wiimaks ometi ostmisest.“

Ü k s m i l j o n.

„Wõta Dawid Pinkus omale eeskujuks: see tuli paari katkiste pükstega Tallinna, aga nüüd on tal juba üle miljoni.“

„Noh, mis hakkab ta nende miljon katkiste pükstega peale?“

H u l l j u l g e.

Goldstein on jahil. Metsawaht hüüab temale:

„Herra Goldstein, sealt tuleb üks jänes!“
„Tulgu ta, ma ei karda.“

I g a a a s t a j ä l l e.

Itsig sauna kassa juures:

„Mis pilet maksab?“

„Kaks marka. Ette tellides tosina korra peale kümme marka.“

„Mis pean ma tosina piletiga tegema; kas ma kaksteistkümme aastat enam elangi!“

Õ i g l a n e j a o t u s.

Kooliõpetaja jutustab lastele, et Jumal kõik anded õiglaselt on jaotanud. Sellest tuleb, et pime paremini kuuleb kui teine ja ka muud meeled on tema juures paremini wälja arenenud. Kurtumm wõiwat jälle paremini näha jne. Wiimaks küsib ta: „Kas wõib keegi weel mõne näituse tuua?“

Wäike Isidor tõuseb püsti ja ütleb:

„Minu wanaisal on üks jalg lühike, aga teine jalg on tal selle eest jälle pikem.“

Armastus — kuritegu.

Armastus on kuritöö. Kinnitame seda wäidet ümberlökkamata argumentidega.

Ütleme, näituseks, keegi „tema“ saab kellegi „temakesega“ kokku.

Kohe hakkawad nad teineteist silmadega laskma.

Peale mõne niisuguse kokkupuutumise ja silmadega laskmise märkab „tema“ ehk „temake“, et südames tuli lahti on pääsenud.

Kakskõwõitlus aga ja tulestüütamine on kuritööd, mida seadus karistab.

„Tema“ ja „temakene“ kaotawad peale niisugust juhtumist, nagu nad ise kinnitawad, oma rahu.

Rahurikkumise eest karistakse aga kahe-nädalise arestiga. Selle järele märkawad nad, et nende südamed rööwitud on.

Siin on juba wargusega tegemist. Aga läheme edasi.

Kuritöö, kuritöö järele!

„Tema“ ja „temake“ käiwad tihti salaja koos.

Kuid igasugused salajased koosolekud on kõwasti keelatud ja seda loetakse jällegi kuritööks.

Lõpuks lõpeb armastus harilikult sellepärast, et teine pool teist petma hakkab.

Pettuse eest karistab aga seadus waljusti.

Kõike seda kokku wõttes, ei tarwitse sugugi wabariigi prokuröör olla, et kinnitada, et armastus, kuritöö on.

—y!

Sõdurite manifest.

(Kinni püütud „Meie Matsi“ radiojaamas.)

Kõigile, kõigile, kõigile!

Mõeldas on aasta sest ajast, kui me kõrvalle heltsime endist kõik wallatud elurõõmud, pressitud püksid, wiltkaabud, kraed ja manshetid, pikade palawad suudlused, trehwamised kuuwalgeil õõdel, labajalawaltsid ja takkalaadida polkad, ja selga tõmbasime karedad sõjamehe wammused ning, pead kõrgel hoides wastu sammusime rõõwikute karjale, kes meid ja meie waba kodumaad orjastada tahtis.

Meie oleme ohwriks toonud kõige kallima, mis meil on, meie noore lõkendawa elu ja selle werehinna eest olme wõitnud wabaduse, oleme punased rõõwsalgad laiali pillanud ja langeswehri timukatele ohtrasti maad jaganud seitsme jala wiisi.

See töö ei ole kerge olnud, see on nõudnud ülinimilisi jõupingutusi, kangelaselikku energiat, enesesalgamist wiimase ergukiunil

Üks aasta.

Seda on kerge wälja ütelda, kuid üle elada ei ole see nii kerge.

Ühekski silmapilguks, ühekski hingeõmbuseks, ei ole me unustanud kodumaad ja kodumaa ilusaid neide.

Keset õudist lahingumõllu, keset painajalikku surma tantsupõldu, keset walusat hoigamist, rõgsemist ja werenskeetudu, ei ole me unustanud teid, kodumaa kaunid neid.

Meie mõtted on ikka teie juures wiibinud.

Kuid, kudas wastate te seda meie.

Wäga wähesiel teie seast leidub aega, et meid meelde tuletate sellega, et meile paar kirjasõna saadate.

Suurem hulk on aga meid unustanud ja pühendab kõik oma hinge ja keha kaunid omadused liinitagustele kangelastele, neile kangelastele, kes kohwimaja keiseritega lahinguid lõwwad, kes oma sõja sõja täha lutikate wabariiki on peitnud ja kes spekulereerimise, angeldamise ja marodöörimisega nii palju raha kokku on kuhjanud, et teile ühe magusa suudluse eest puuda wiisi „waba maad“ wõiwad ohwerdada.

Te naerate, lõbutsite ja wõtate elult kõik, mis wõitla on. Kuid seejuures unustate te hoopis ära me teile niisuguse mureta elu wõimaldanud oleme. Me siin liinil sellega, et oma elu ohwriks tuues kõik sõjakoledused teist eemale peletame.

Mõelge selle üle tõsisemalt järele ja tuletage siis ka meid meelde. Me ei palu teilt mitte seda armuand — tõesti sõdur ei palu ühtegi hinge sin maa peal! — waid me tuletame teile ainult meelde. Meie ei ole mitte palju nõudlikud, ja üks wäike armas kirjake sõjate sõnadega noore neukese poolt paneks meie südamed jälle kiirelt tuksuma ja annaks uut looga meie hingesse.

Warsti on jõulud kaos.

Te ei jäta meid ilma jõulukungitusteta?

Muidugi, kõige armsam kingitus oleks, kui me mõne silmapilgu teie seltsis olla wõiksime.

Agaga see on wõimata — weel ei ole meie töö lõpule wiidud.

Kuid meid trööstib ka see, kui te meid meelde tuletate wäikeste pakikesega.

Me ei ole palju nõudlikud. Ka ei ole me maiad.

Tükk schokoladi, nael kompwekka, seepi, kedutehtud jõulu weriworsti ja weel ühte teist, mis kätte juhtub.

Ja jõulukaart kah. Hallihabemega jõulumehega!

Labakindaid ei ole waja. Me lõõme palja kaega ja sõrmedel ei ole aega külmawalu tunda.

Me ütleme teile „aitäh“ ette ära — kui koju tuleme siis pigstame kätt!

Eks ole nii, neid?

Kõikide Eesti sõdurite nimel:

Johann Sarapuu, Martin Murd, Aleksander Paakspuu, Mihkel Rehepapp, Paul Piiskop, August Ploom, Johannes Ahe, Rudolf Juude, Eduard Künnap, Jakob Öun, August Kerwes. Soomusrong „Kapten Irw“.

„Johannes Roos, August Maaler, Heinrich Laane.

Wäljapatarei № 3.

Richard Tamm, Paul Palberg, Karl Tonna, K. Mäekiwi. Kalewlaste Malewa 3. rood, 3. rühm.

A. Luik, E. Kaigas, A. Tiigas, J. Kuusik, M. Mätas, J. Kadakes.

Soomusrongide diwisjoni tagawara bataljon 8. rood.

Aleksander Roomann, Aleksander Kehak, Ferdinand Agurajuja, Johannes Põltser, Albert Subka, Albert Fetka, Peeter Lipstok, Johannes Toime, Hans Habo, Aleksander Pihlakas ja Lül.

J. Eesti jalawäe polk, 3. bataljon, 11. rood.

A. Ostra, J. Hünerson, K. Estur.

Soomusauto kolonne, rühm № 1.

J. Schönberg, M. Pipar, J. Sarapik, A. Pergen, J. Wiik, O. Möru, J. Stool, K. Kopli, J. Gross, E. Tislar, O. Kulli, W. Eebek, Fr. Böcker.

Kindluse baterei № 4.

Michelson, Arak, Saat.

Soomusautode rühm № 1. Kantselei.

A. Fernando, K. Weski, S. Munak, G. Atonen, E. Steinfeldt, K. Saage, A. Leimbok.

4. rahwawäe polk. Jalamaakuulajate komando.

Kui on punaste patrullid purustud, kui pori mullid, ja siis, Meerid, Ellyd, Almad lahti lõõme kohe pulmad! langeswehri bataljoonid Seni te de facto meie küpsetud kui makaroonid meie ka de facto teie, saawatatud on de jure, kuid kui kaob sõja mure, siis me tuleme te juure, siis me te, te me — de jure!

Ilmusid trükist:

1.

„Meie Matsi“ tähtraamat 1920.

2.

==== Lõbus näitelawa. ====

Monoloogid, deklamatsioonid, laulud, kupleed, kõned, wostelood, soolonumbrid iseloomukujutustest ja mitmesugused naljakad ettekanded.

Kirjutanud Aleksander Trilljärw, Eesti teatri näitleja.

Anepüüdjad.

„Pagana pihta, me tõmbasime küll omale põllumehe hilbud selga, aga ükski ani ei taha noota jääda!“

Järgmine „Meie Mats“, nr. 41 ilmub laupäeval, 29. novembril.